

УДК 37.035.6:792.8+394.3

ВПЛИВ НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ НА ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ТА МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Студ. В. Т. Паукова, гр. БПТ-17

Науковий керівник канд. пед. наук, доцент О. М. Внукова

Київський національний університет технологій та дизайну

Виховання патріотизму у наш час досить актуальна тема і педагогічна проблема. Саме від того, наскільки сформованим є патріотизм у дітей та молоді, залежить майбутнє нашої країни. Патріотичне виховання визнано пріоритетом освітньої політики України. Воно спрямоване на розвиток громадянськості особистості, яка означає сформованість правової, моральної і політичної культури в особи, яка ідентифікує себе з певною державою [2, с. 119].

Український народний танець – це візитівка нашої країни. Танець в усій красі знайомить з колоритом та традиціями українського народу. Тому завдяки вивченню народної хореографії ми дізнаємось про розвиток культури, етапи становлення нашої держави. Знання цих показників сприяє патріотичному вихованню. Тому *метою нашого дослідження* було визначено вияв впливу народної хореографії на патріотичне виховання підлітків та молоді України. Ми поставили такі *завдання*: проаналізувати визначення понять «українське хореографічне мистецтво» та «патріотичне виховання»; встановити вплив народної хореографії на патріотичне виховання підлітків та молоді в Україні.

Об'єкт дослідження – патріотичне виховання підлітків та молоді. *Предмет дослідження* – українське хореографічне мистецтво як чинник патріотичного виховання. Ми використали такі *методи дослідження*: аналіз та узагальнення літератури з проблеми дослідження, порівняння, анкетування, практичний метод.

Наукова новизна нашої роботи полягає у спробі дослідити танець в якості складової патріотичного виховання.

Результати дослідження. До теми патріотичного виховання в різні часи зверталися Г. Ващенко, А. Макаренко, К. Ушинський, В. Сухомлинський та ін.. В останні десятиліття виконано низку дисертаційних досліджень з проблем патріотичного виховання: Т. Гавлітіна («Національно-патріотичне виховання підлітків в умовах позашкільного навчального закладу», 2007); С. Оришко («Патріотичне виховання старшокласників у процесі туристсько-краєзнавчої діяльності загальноосвітніх навчальних закладів», 2010); М. Тимчик («Патріотичне виховання старших підлітків у процесі фізкультурно-масової роботи», 2012) та ін. З хореографії видано лише посібники, в яких описувалися рухи (автори: В. Верховинець та В. Пилат, А. Гуменюк). Але поза увагою є проблема впливу хореографічного мистецтва на патріотичне виховання підлітків та молоді.

Існують різні підходи до визначення терміну «патріотизм». Так, у Великому тлумачному словнику сучасної української мови це поняття визначається як: «любов до Батьківщини, відданість їй та своєму народові, готовність прийти на її захист», а «патріот – це той, хто любить свою батьківщину, відданий своєму народові, готовий заради них на жертви і подвиги» [1, с. 894]. Ключовим аспектом поняття «патріотичне виховання» є свідоме формування поваги й любові до України, її історичного минулого, віри в духовну силу та єдність народу, уміння осмислювати історію, культуру, мистецтво, цінності, мораль, звичаї, символіку. Патріотичне виховання є основою всього освітнього процесу. Воно має за мету формування національно свідомих громадян – патріотів, які будуть здатні забезпечити державі гідне місце у цивілізованому світі.

Танець – це пластичний портрет народу, німа поезія, видима пісня, яка приховує в собі часточку народної душі. Розвиток українського народного хореографічного мистецтва неможливий без знання історії, побуту, традицій та обрядів, знань його пісенно-музичного матеріалу, костюмів. Вивчаючи народну хореографію людина вивчає й історію своїх предків, їх обряди, звичаї, традиції, свята та гуляння.

В ході дослідження було проведено анкетування. Для цього ми розробили опитувальник за критеріями: процесуально-діяльним (характеризує активну участь у становленні країни, готовність відстоювати інтереси України), ціннісно-смысловим (включає прояв інтересу до історії і культурно-духовної спадщини українського народу), когнітивним (визначає ставлення до Батьківщини, національну ідентифікацію) та рефлексивним (відображає основні мотиви патріотизму молоді, які впливають на самосприйняття) [3].

Нами було опитано дівчат та хлопців віком від 10 до 18 років (учні ЗОШ № 2 м. Енергодра та вихованці Зразкового ансамблю народного танцю «Любисток» м. Енергодара), всього 100 осіб: 50 респондентів, що займаються народною хореографією (група № 1), та 50 - не займаються (група № 2). Ми намагалися з'ясувати, наскільки патріотично виховані підлітки та молодь, що займаються та не займаються народними танцями.

Після отримання результатів опитування виявилось, що у віці 10 років ще не є чіткими риси свідомого громадянина та патріота. Серед підлітків 11 -12 років відчуття патріотизму переважає в тих, хто займається народною хореографією. У віковій групі 13 років за процесуально-діяльним, ціннісно-смысловим та когнітивним критерієм більш результативне патріотичне виховання у респондентів що займаються народною хореографією, а за рефлексивним критерієм - в тих, що не займаються. Серед підлітків 14 років відчуття патріотизму переважно однакового рівня в усіх респондентів, але за процесуально-діяльним та ціннісно-смысловим критерієм переважає в групі № 1. Серед респондентів віком 15 років відчуття патріотизму за процесуально-діяльним, рефлексивним та ціннісно-смысловим критерієм переважає в групі № 2.

У вікових групах 16 - 18 років за процесуально-діяльним, ціннісно-смысловим, рефлексивним та когнітивним критерієм більш розвинені патріотичні почуття у респондентів що займаються народною хореографією (група № 1). За даними анкетування молодь, що займається народними танцями на 72,5% патріотично налаштована та вважає себе патріотами України. Молодь, що не займається народною хореографією (лише на 39,5% вихована в патріотичному дусі (Рис. 1).

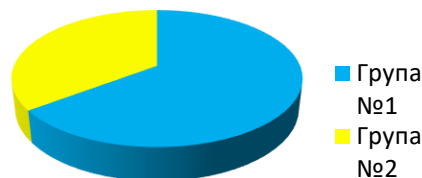

Рисунок 1 – Результати анкетування молоді 16-18 років

Саме молодь групи №1 знає та пам'ятає історію свого народу, його звичаї, обряди, побут; вона прагне дізнатись ще більше, прагне розвивати країну, вдосконалювати себе та суспільство в цілому.

Висновки: підлітки та молодь, що займаються народною хореографією, більше патріотично налаштовані. Ми дослідили, що народні танці суттєво впливають на патріотичне виховання. Займаючись народною хореографією, молода людина вивчає історію свого народу, його обряди, звичаї, традиції, свята та гуляння. Вона національно ідентифікує себе, усвідомлює своє місце та роль в житті країни, формує повагу до свого народу.

Ключові слова: патріотизм, народна хореографія, патріотичне виховання, громадянськість особистості, підлітки, молодь.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол.ред. В.Т. Булес. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.
2. Внукова О. М. Громадянськість як результат громадянського виховання особистості / О. М. Внукова // Virtus: Scientific Journal / Editor-in-Chief M.A.Zhurba – 2015. — № 2 – Р. 117-119.
3. Шкільна І. М. Діагностика патріотичного виховання старших підлітків у позаурочній діяльності // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр. / І. М. Шкільна. – Кам'янець- Подільський : Видавець Звойлейко Д. Г., 2009. – Вип. 13, кн. 1. – С. 335-342.